

Teze přednášky k Úvodu do pedagogiky.....

Systémové pojetí výchovy

System – relativně uzavřený celek, který je tvořen prvky, strukturou a funkcí prvků.

Struktura – síť vzájemných vazeb a vztahů mezi prvky systému.

Funkce prvku – působení prvku v systému, ať jej ovlivňuje kladně (eufunkce) nebo záporně (disfunkce).

Základní prvky výchovného systému: subjekt a objekt výchovy,
podmínky, ve kterých se výchova uskutečňuje,
soustava výchovných cílů,
soustava výchovných prostředků.

Vnější a vnitřní podmínky výchovy:

-vnější podmínky výchovy jsou sociální a přírodní okolnosti, které výchovu ovlivňují,
-vnitřní podmínky výchovy tvoří dosažená úroveň a předpoklady vychovávaných jedinců a skupin (jejich věkové, individuální a skupinové zvláštnosti).

Schéma sociálního prostředí z hlediska jeho vlivu na dítě (žáka):

sociální mikroprostředí,
sociální mezoprostředí,
sociální makroprostředí.

Cíle výchovy a jejich postavení ve výchovném systému:

- cíle výchovy postihují vědomě zvolené pedagogické možnosti,
- cíle výchovy znamenají orientaci k určitým hodnotám,
- cíle výchovy vymezují směr žádoucího vývoje vychovávaných a působení vychovávajících.

Prostředky výchovy – „nástroje“ umožňující dosažení výchovných cílů:

- prostředky materiální a nemateriální.

Proměny vztahů mezi cíli, prostředky a podmínkami výchovy.

Úkoly:

1. Prostřednictvím příkladů z výchovné praxe charakterizujte soulad a nesoulad podmínek, cílů a prostředků výchovy.
2. Uveďte konkrétní příklady vzájemného ovlivňování mezi vnějšími a vnitřními podmínkami výchovy

3. Které faktory bývají zařazovány mezi vlivy sociálního mikroprostředí, mezoprostředí a makroprostředí?
4. Co rozumíme proměnou vztahů mezi cíli, prostředky a podmínkami výchovy?

Literatura:

Blížkovský, B. Systémová pedagogika. Ostrava: Amosium, 1992.

Drapela, V. J. Přehled teorií osobnosti. Praha: Portál, 1997.

Pelikán, J. Výchova jako teoretický problém. Ostrava: Amosium, 1995.

Singule, F. Současné pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti. Praha: SPN, 1992.